

- можливість фронтальної організації навчальної діяльності, швидкого встановлення і розбирання, безпеки і доступності виконання вправ;
- формування прикладних навичок;
- підвищення емоційного насичення занять;
- можливість використання в процесі самостійної роботи учнів;
- усунення можливих причин травматизму.

Таким чином, використання нестандартних спортивних споруд в школі дозволяє створити необхідні умови для реалізації індивідуального, диференційованого підходу в навчанні, підвищити рівень пізнавальної активності учнів, забезпечити комфортні умови для всебічного розвитку особистості, сформувані потреби в культурі рухів, оптимальному фізичному розвитку і міцне здоров'я.

Література

1. Курдюков Б. Ф. Теория и методология модернизации процесса профессиональной подготовки специалистов физической культуры в системе высшего образования : дис. ...д-ра пед. наук : 13.00.08/ Б. Ф. Курдюков. – Краснодар, 2004. – 303 с.
2. Крутова Г. Ю. Педагогічні умови професійної підготовки вчителя фізичної культури / Г. Ю. Крутова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2011. – Вип. 83. – С. 123-127.
3. Суценок Л. П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04/ Л. П. Суценок. – Київ, 2003. – 45 с.
4. Тимошенко О. В. Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / О. В. Тимошенко. – Київ, 2009. – 38 с.
5. Шиян Б. М. Теоретико-методичні основи підготовки вчителів фізичного виховання в педагогічних навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Б. М. Шиян. – Київ, 1997. – 50 с.
6. Холодов Ж. К. Теория и методика физического воспитания и спорта : учеб. пособие для студ. высших учеб. завед. / Ж. К. Холодов, В. С. Кузнецов. – Москва : Академия, 2000. – 480 с.
7. Хрипкова А. Г. Гигиена и здоровье школьника/ А. Г. Хрипкова, Д. В. Колесов. – Москва : Просвещение, 1988. – 22 с.
8. Хрипкова А. Г. Возрастная физиология и школьная гигиена/ А. Г. Хрипкова, М. В. Антонова, Д. А. Форбер. – Москва : Просвещение, 1990. – 319 с.
9. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе / И. С. Якимская. – Москва : Академия, 1996. – 96 с.
10. Ямбург Е. А. Школа для всех / Е. А. Ямбург. – Москва : Просвещение, 1997. – 352 с.

References

1. Kurdjukov, B. F. (2004). Teorija i metodologija modernizacii processa professional'noj podgotovki specialistov fizicheskoj kul'tury v sisteme vysshego obrazovanija. Krasnodar.
2. Krutova, H. Iu. (2013). Pedagogichni umovy profesiinoi pidhotovky vchytelia fizychnoi kul'tury. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, 81, c. 123-127.
3. Sushchenko, L. P. (2003). Teoretyko-metodolohichni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu u vyshchkykh navchalnykh zakladakh. Kyiv.
4. Tymoshenko, O. V. (2009). Teoretyko-metodychni zasady optymizatsii profesiinoi pidhotovky vchyteliv fizychnoi kul'tury u vyshchkykh navchalnykh zakladakh. Kyiv.
5. Shyian, B.M. (1997). Teoretyko-metodychni osnovy pidhotovky vchyteliv fizychnoho vykhovannia v pedahohichnykh navchalnykh zakladakh. Kyiv.
6. Holodov, Zh. K., & Kuznecov, V. S. (2000). Teorija i metodika fizicheskogo vospitanija i sporta. Moskva: Akademiya.
7. Hripkova, A. G., & Kolesov, D. V. (2000). Gigena i zdorov'e shkol'nika. Moskva: Prosveshhenie.
8. Hripkova, A. G., Antonova, M.V., & Forber, D. A. (1990). Vozrastnaja fiziologija i shkol'naja gigena. Moskva: Prosveshhenie.
9. Jakimskaja, I. S. (1996). Lichnostno-orientirovannoe obuchenie v sovremennoj shkole. Moskva: Akademiya.
10. Jamburg, E. A. (1997). Shkola dlja vseh. Moskva: Prosveshhenie

Ермоленко М. В.

Донбаська національна академія будівництва і архітектури, м. Краматорськ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ МОДУЛЬНОЇ ДИДАКТИЧНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОФІЛЮ

У статті розглядаються актуальні питання формування провідних компонентів модульної дидактичної системи в умовах особистісно-орієнтованого фізичного виховання студентів закладів вищої освіти будівельного профілю. Здійснено аналіз наукових праць фахівців з питань застосування методів та принципів особистісно-орієнтованого фізичного виховання. Запропоновано використання модульної дидактичної системи організації процесу фізичного виховання враховуючи специфіку навчання студентів закладів вищої освіти будівельного профілю. Визначено провідні компоненти модульної дидактичної системи в умовах особистісно-орієнтованого фізичного виховання студентів закладів вищої освіти будівельного профілю. Зокрема виділено чотири модулі підготовки в рамках дидактичної системи: теоретико-методична підготовка, практична підготовка, інтегральна підготовка, самостійна

робота. В структурі запропонованих модулів виокремлено чотири дидактичні складові: цільову складову, структурну складову, технологічну та діагностичну складові.

Ключові слова: концепція, модульна технологія, особистісно-орієнтоване фізичне виховання.

Ермоленко М.В. Научно-методические аспекты применения модульной дидактической системы в условиях личностно-ориентированного физического воспитания студентов учреждений высшего образования строительного профиля. В статье рассматриваются актуальные вопросы формирования ведущих компонентов модульной дидактической системы в условиях личностно-ориентированного физического воспитания студентов учреждений высшего образования строительного профиля. Осуществлен анализ научных работ специалистов по вопросам применения методов и принципов личностно-ориентированного физического воспитания. Предложено использование модульной дидактической системы организации процесса физического воспитания учитывая специфику обучения студентов учреждений высшего образования строительного профиля. Определены ведущие компоненты модульной дидактической системы в условиях личностно-ориентированного физического воспитания студентов учреждений высшего образования строительного профиля. В частности выделено четыре модуля подготовки в рамках дидактической системы: теоретико-методическая подготовка, практическая подготовка, интегральная подготовка, самостоятельная работа. В структуре предложенных модулей выделено четыре дидактических составляющих: целевая составляющая, структурная составляющая, технологическая и диагностическая составляющие.

Ключевые слова: концепция, модульная технология, личностно-ориентированное физическое воспитание.

Yermolenko Margarita. Scientific and methodical aspects of application of modular didactic system in the conditions of person-oriented physical education of students of institutions of higher education of building profile. The article deals with topical issues of the formation of the leading components of the modular didactic system in the conditions of person-oriented physical education of students of higher education institutions of the building profile. The analysis of scientific works of specialists on the application of methods and principles of personality-oriented physical education is carried out. It is determined that the proposed modular didactic system in the conditions of person-oriented physical education of students of higher education construction institutions should be based on the cognitive and psychomotor components of the process and take into account the levels of professional competence of the students. Taking into account the specifics of the training of students-builders, we propose the use of a modular construction of the educational process, which will create an optimal organizational and content structure of person-oriented educational activity in physical education.

The use of a modular didactic system for organizing the process of physical education is proposed, taking into account the specifics of the training of students of institutions of higher education in the construction industry. The leading components of the modular didactic system in the conditions of person-oriented physical education of students of institutions of higher education of building profile are determined. In particular, four modules of training within the framework of the didactic system are distinguished: theoretical and methodological preparation, practical training, integral preparation, independent work. In the structure of the proposed modules, four didactic components are distinguished: the target component, the structural component, the technological and diagnostic component. Target component is a system-generating factor that determines the set, interaction, interdependence of other components of the system. Thus, during the establishment of the goals of the didactic system of discipline physical education can take into account the target guidelines and target requirements of integrative forms of activity. The structural component is represented by themes for assimilation, their content, structuring in the block-modular form, and the level of theoretical and motor competence that the student must reach at the end of a certain stage of study. Educational elements are constructed in a curriculum in a concentric sequence, when the theoretical and motor competences are deployed in a consistent manner. The technological component is represented by the integration of teaching methods, teaching aids, the form of organization of the educational process, where one of the important is the module of independent training. The diagnostic component is represented by the diagnostic-reflexive system, which includes the goals of external control and self-control, diagnostics and self-diagnosis, and criteria for evaluation and self-assessment of the level of formation of theoretical and motor competence.

Key words: concept, modular technology, student-centered physical education.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Збільшення потоку інформації, необхідність її переробки в короткі терміни, застосування різноманітних технічних засобів навчання супроводжуються постійною інтенсифікацією навчального процесу у закладах вищої освіти України. Дуже напружена розумова діяльність та прогресуюча з кожним роком гіподинамія, призводять до того, що показники функціонального стану систем організму та фізичної працездатності студентів значно знижуються від молодших курсів до старших. В більшій мірі зазначені проблеми стосуються студентів закладів вищої освіти будівельного профілю. Специфіка професійної діяльності пред'являє підвищені вимоги до стану здоров'я та фізичної працездатності студентів-будівельників. Спроби більшості дослідників підвищити ефективність процесу фізичного виховання студентів будівельних вишів характеризуються одноманітним підходом, який заснований на дослідженні фізичної та технічної підготовленості, тому виникає нагальна потреба в оптимізації процесу фізичного виховання з метою її уніфікації за допомогою запровадження методики особистісно-орієнтованого фізичного виховання побудованої на особливостях дидактичної системи дисципліни фізичне виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні концепції розвитку фізкультурної освіти, які направлені на оптимізацію використання засобів та методів фізичного виховання в різноманітних типах навчальних закладів, розглядаються в працях В.Г. Григоренко, В.І. Ляха, Г.М. Соловійова, Л.І. Лубишевої, Л.П. Матвієнко. Теоретико-методичні основи інноваційних технологій у фізичному вихованні ретельно обговорюються в працях В.Н. Усакова, В.А. Тураєва, А.П. Федотова, Д.А. Фільченкова, В.С. Якимовича.

Аналіз праць науковців вказує на певне недооцінювання важливості освіченості майбутніх працівників галузі будівництва в сфері фізичної культури та спорту, особливо в питаннях методики використання засобів фізичного виховання для зміцнення здоров'я, підтримки високого рівня працездатності, профілактики професійних та інших захворювань. В такому випадку вважаємо актуальним напрямком дослідження впровадження в навчально-виховний процес з фізичного виховання студентів-будівельників компонентів модульної дидактичної системи в умовах особистісно-орієнтованого фізичного виховання.

Формулювання мети та завдань роботи.

Метою роботи є розробка компонентів модульної дидактичної системи особистісно-орієнтованого фізичного виховання студентів закладів вищої освіти будівельного профілю.

Відповідно до мети дослідження нами поставлені наступні **завдання**:

1. Здійснити аналіз даних літературних джерел з питань застосування методів та принципів особистісно-орієнтованого фізичного виховання у закладах вищої освіти.
2. Визначити провідні компоненти модульної дидактичної системи особистісно-орієнтованого фізичного виховання студентів закладів вищої освіти будівельного профілю.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку суспільства одним з пріоритетних напрямків в галузі освіти є створення максимально сприятливих умов для багатостороннього гармонійного розвитку особистості з урахуванням індивідуальних, морфофункціональних, фізичних, соматичних, психічних особливостей [3, с. 128].

Використання особистісно-орієнтованого підходу, у такому випадку, є важливою умовою ефективного вирішення освітніх, оздоровчих та розвивальних завдань фізичного виховання. Це стає можливим на основі застосування особистісно-орієнтованої педагогічної технології в галузі фізичного виховання.

Особистісно-орієнтований підхід – спосіб організації навчання; методологія організації умов навчання, яка передбачає «включення» особистісних функцій, затребуваність суб'єктивного досвіду; підхід при якому викладач в процесі навчання може контролювати якість отриманих знань кожного студента [6, с. 78].

Зазначений підхід пов'язується не з формуванням особистості студента з урахуванням заданих властивостей, а з необхідністю закласти механізм навчальної діяльності, який скерований на підвищення самостійності, активності в процесі фізичного виховання, саморозвитку, адаптації та саморегуляції.

Сутність застосування особистісно-орієнтованого підходу в процесі фізичного виховання визначається пріоритетом індивідуальності особистості студента як активного носія суб'єктивного досвіду. Під час використання викладачем особистісно-орієнтованого підходу в процесі фізичного виховання головним принципом стає управління руховою активністю студента з опорою на самокерування: відмова від зовнішнього спонукання, створення сприятливих умов для самостійної роботи з елементами творчої активності студента. Особистість студента як педагогічна цінність у такому випадку є основою для проєктування його фізичного розвитку та оволодінню ним необхідних теоретико-методичних знань з дисципліни [9, с. 18].

Процес формування соціально значущої особистісної потреби розвитку фізичної культури студентів будівельних закладів вищої освіти повинен втілюватися через оволодіння ними системи знань, наукових уявлень про шляхи та засоби організації здорового способу життя, про сутність та закономірності фізичної культури. *Когнітивну* складову процесу фізичного виховання особистості майбутнього фахівця будівельної галузі у такому випадку повинні утворювати рівень, системність та динамічність знань про правила фізичної підготовки, методи організації фізичної активності, шляхи та засоби фізичного вдосконалення, можливості використання засобів фізичної культури для підвищення працездатності, формах відпочинку та зняття втоми, соціальної, моральної та естетичної цінності рухової активності. *Психомоторну* складову фізичної культури повинні утворювати сукупність особистих фізичних досягнень. Вона визначається рівнем розвитку фізичних якостей студента, що проявляється в його фізичній працездатності, вмінні раціонально вирішувати звичні та нові рухові завдання і дії, застосовувати отримані знання та сформовані навички в професійній діяльності.

Таким чином, пропонується модульна дидактична система в умовах особистісно-орієнтованого фізичного виховання студентів будівельних закладів вищої освіти повинна базуватись на когнітивній та психомоторній складових процесу та враховувати рівні професійної компетентності студентів. Враховуючи специфіку навчання студентів-будівельників пропонуємо використати модульну побудову навчального процесу, яка дозволить створити оптимальну організаційно-змістовну структуру в умовах особистісно-орієнтованої освітньої діяльності з фізичного виховання.

Структурний зміст модульної дидактичної системи включає чотири модулі: теоретико-методична підготовка, практична підготовка, інтегральна підготовка, самостійна робота. Крім цього, в модульній дидактичній системі ми виділяємо чотири важливі компоненти: цільова складова, структурна складова, технологічна складова, діагностична складова. *Цільова складова* є системоутворюючим фактором, який визначає набір, взаємодію, взаємозалежність інших компонентів системи. Так, під час встановлення цілей дидактичної системи дисципліни фізичне виховання можна врахувати цільові настанови і цільові вимоги інтегративних форм діяльності. *Структурна складова* представлена темами для засвоєння, їх змістом, структуруванням в блочно-модульній формі, і рівнем теоретичної та рухової компетенції яку повинен бути досягнути студент у кінці певного етапу навчання. Навчальні елементи побудовані в навчальному плані в концентричній послідовності, коли теоретичні та рухові компетенції розгортаються послідовно. *Технологічна складова* представлена інтеграцією методів навчання, засобів навчання, формою організації навчального процесу, де одним із важливих є модуль самостійної підготовки. *Діагностична складова* представлена діагностико-рефлексивною системою, до якої входять цілі зовнішнього контролю і самоконтролю, діагностика і самодіагностика та критерії оцінки та самооцінки рівня сформованості теоретичної та рухової компетенції.

Висновки. Подолання унітарного використання в педагогічній практиці фізкультурно-освітніх технологій та заміна їх на технології гуманістичної спрямованості особистісно-орієнтованого змісту з використанням модульної дидактичної системи навчання, сприяючи оптимальному задоволенню соціально-психологічних та біологічних потреб студентів-будівельників в

руховій активності, на наш погляд є одним з перспективних напрямів модернізації процесу фізичного виховання студентів у формуванні теоретичної та рухової компетенції.

Перспективи використання результатів дослідження. Результати дослідження можуть бути використані фахівцями під час організації процесу фізичного виховання зі студентами закладів вищої освіти будівельного профілю.

Література

1. Гибадуллин М.Р. Спортивно ориентированное физическое воспитание учащихся 5-6 классов на основе лыжной подготовки: диссертация. кандидата педагогических наук : 13.00.04 / Гибадуллин Марат Рустамович. Набережные Челны, 2010 – 202 с.
2. Гладощук О.Г. Педагогічні умови вдосконалення культури зміцнення здоров'я студентів в системі фізичного виховання у вищому навчальному закладі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 "Теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)" / О.Г. Гладощук. – К., 2008. – с. 24.
3. Григоренко В.Г. Системний підхід в організації професійної підготовки студентів вищих педагогічних закладів / В.Г. Григоренко, Б.Г. Шеремет В.М. Пристинський // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського: збірник наук пр. – Одеса : ПУДПУ, 2002. – Вип. 8–9. – С. 126–132.
4. Гущина С.В. Воспитание ценностного отношения молодежи к физической культуре / С.В. Гущина // Олімпійський спорт і спорт для всіх: тез. доп. IX Міжнародного наукового конгресу 20-30 вересня 2005 р., Київ, Україна. – К.: Олімпійська література, 2005. – с. 127.
5. Ермоленко О.В. Типологізація та структурування організаційно-управлінських та стратегічних інновацій галузі фізичної культури та спорту / О.В. Ермоленко // Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15 "Науково-педагогічні проблеми фізичної культури/фізична культура і спорт". – Київ. – 2018. Випуск 3к(97) 18. – с. 203-206.
6. Кузнецов М.Е. Личностно ориентированное обучение школьников / Под ред. В. Д. Симоненко. Брянск: Изд-во Брянского госпедуниверситета им. акад. И. Г. Петровского, НМЦ "Технология". – 2009. – 94 с.
7. Кульпина Т.И. Личностно-ориентированное образование как педагогическая проблема школы: Автореф. дис. на соиск. учен. степ.канд. пед. наук: (13.00.01) / Ростов н/Д, 1997. – 22 с.
8. Михайлов Н.Г. Физическая культура в новом формате / Н. Г. Михайлов // Вестник образования: концептуальные основы здорового образа жизни в детской и подростковой среде. – 2011. – № 2. – с. 34–40.
9. Сериков В. В. Личностно ориентированное образование // Педагогика, 1994. №5. с. 16-20.
10. Щедровицкий П.Г. Траектория образования / Зап. М. Хромченко // Семья и шк., 1998, № 9 – 10. с. 19 – 21.

References

1. Gibadullin M.R. Sports-oriented physical education of students in grades 5-6 on the basis of ski training: dissertation. Candidate of Pedagogical Sciences: 13.00.04 / Marat Rustamovich Gibadullin. Naberezhnye Chelny, 2010 – 202 p.
2. Gladoshchuk O.G. Pedagogical conditions for improving the culture of strengthening the health of students in the system of physical education in a higher educational institution: author's abstract. dis for obtaining sciences. Degree Candidate ped Sciences: special 13.00.02 "Theory and Methods of Teaching (Physical Culture, Fundamentals of Health)" / O.G. Gladoshchuk – K., 2008. – p. 24
3. Grigorenko V.G. System approach in the organization of professional training of students of higher educational institutions / V.G. Grigorenko, B.G. Sheremet V.M. Pristinsky // Scientific Bulletin of the Southern Ukrainian State Pedagogical University named after. K.D. Ushinsky: Collection of Sciences works – Odessa: PUDPU, 2002. – Output 8-9. – p. 126-132.
4. Gushchina S.V. Education of value attitude of youth towards physical culture / S.V. Gushchina // Olympic sport and sport for all: theses additional IX International Scientific Congress 20-30 September 2005, Kiev, Ukraine. – K.: Olimpiyska Literature, 2005. – p. 127.
5. Yermolenko O.V. Typologization and structuring of organizational-managerial and strategic innovations in the field of physical culture and sport / O.V. Yermolenko // Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Dragomanov Series 15 "Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture / Physical Culture and Sport". - Kiev - 2018. Issue 3k (97) 18. – p. 203-206.
6. Kuznetsov M.E. Personally oriented education of schoolchildren, Ed. V. D. Simonenko. Bryansk: Publishing House of the Bryansk State University. Acad. I.G. Petrovsky, NMC "Technology". – 2009. – 94 p.
7. Kulykina T.I. Personality-oriented education as a pedagogical problem of the school: Author's abstract. dis. on the competition scholar, step. ped. Sciences: (13.00.01) / Rostov on Don, 1997. – 22 p.
8. Mikhailov N.G. Physical culture in a new format / N.G. Mikhailov // Bulletin of education: the conceptual foundations of a healthy lifestyle in children and adolescents. – 2011. – No. 2. – p. 34-40.
9. Serikov V.V. Personally oriented education // Pedagogy, 1994. p.16-20
10. Schedrovitsky P.G. Education trajectory / M. Khromchenko // Family and School., 1998, № 9 – 10. p. 19-21.

Ермоленко О. В.

Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ МОДЕЛІ БАГАТОРІВНЕВОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

У статті розглядаються питання оптимізації професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту шляхом застосування у навчальному процесі адаптованої дидактичної моделі багаторівневої диференціації навчальної діяльності скерованої на формування професійної компетенції фахівця. Визначена сутність,